

Список використаних джерел

1. Гуревич Р. С. Освітнє середовище для підготовки майбутніх педагогів засобами ІКТ: [монографія] / Р. С. Гуревич, Г. Б. Гордїйчук, Л. Л. Коношевський, О. Л. Коношевський, О. В. Шестопап; за ред. проф. Р. С. Гуревича. – Вінниця : ФОП Рогальська І.О., 2011. – 348 с.
2. Жалдак М. І. Педагогічний потенціал впровадження дистанційних форм навчання // Матеріали науково-методичного семінару «Інформаційні технології в навчальному процесі» / М. І. Жалдак. – Одеса : Вид. ВМВ, 2009. – С. 6–8.
3. Звіт. МОНМСУ за 2011 рік. Реформа системи освіти в рік освіти та інформаційного суспільства.
4. Маркова А. К. Психологія професіоналізму / А. К. Маркова. – М., 1996. – 309 с.
5. Матвійчук Л.А. Тестовий контроль знань як інструмент підвищення якості освіти. Нова педагогічна думка. Науково-методичний журнал / Л.А. Матвійчук. – Рівне, 2012. - №1, с. 48-50.
6. Про затвердження Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006-2010 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2005 р. №1153. – К., 2005. – 13с.
7. Сластенин В. А. Педагогіка: инновационная деятельность / В. А. Сластенин, Л. С. Подымова. – М. : Магистр, 1997. – 224 с.

In this article the study of theoretical foundations of teaching technical subjects by means of information and communication technologies, with emphasis on effective ways of using modern tools in the learning process of engineering students.

Key words: informatization, information and communication technologies, software engineer, learning, professional knowledge.

УДК 378.011.3-051:80

Мишеніна Т.М.*

ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті розкриваються закономірності формування навчальних курсів у процесі підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей. Обґрунтовується позиція про те, що закономірності навчального курсу визначають принципи розроблення змісту навчального курсу.

Ключові слова: *учебный курс, закономірності учебного курса, будище учителя філологічних спеціальностей.*

Завдання створення нормативно-правової бази освіти, оптимізації мережі закладів освіти, трансформація вищої освіти, створення системи контролю ефективності освітньої діяльності, переходу до ступеневого принципу підготовки фахівців тощо стали розглядатись з позиції якості освітніх послуг, що висуває нові вимоги до організації й управління навчально-виховним процесом. Управління навчальним процесом варто визначити як проблему, розв'язання якої корелює з ефективністю реформування системи, сприяє становленню конкурентноздатної національної системи освіти.

Управління педагогічним процесом – це впорядковані системи, спрямовані на керування групою, колективом; це складний багатофакторний, цілеспрямований процес дії методів

* © Мишеніна Т.М., 2012

управління на керований об'єкт, варіативність та добір методичних прийомів, технічних засобів навчання, відповідні технології, координація та взаємодія.

Особливості управління освітянською сферою розкриваються в таких характеристиках як цілеспрямований вплив суб'єкта на об'єкт управління; вплив керуючої підсистеми на керовану з метою переведення останньої у якісно новий стан; упровадження елементів наукової організації педагогічної праці тощо. Теорія систем й управління складними процесами знайшли послідовне відображення в наукових розвідках психологів і педагогів (С. Архангельський, Ю. Бабанський, В. Беспалько, П. Гальперін, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн, Н. Талізін, П. Юцявічене та інші)

Окремого розгляду в умовах сучасної освітньої реформи заслуговує питання формування навчальних курсів, у рамках нашого дослідження – у процесі підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей. Формування навчальних курсів конституюється на основі тісного взаємозв'язку закономірностей і принципів.

Мета публікації – розкрити зміст закономірностей і принципів формування навчальних курсів у процесі підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей, довести їх корелятивний взаємозв'язок.

Поняття «принцип» і «закономірність» традиційно витлумачується як провідна ідея, основне правило або вимога до діяльності [8; 9; 10]: оптимальний рівень труднощів; провідна роль теоретичних знань; зв'язок теорії з практикою що передбачає вироблення вміння застосування отриманих знань на практиці; оптимальний темп вивчення матеріалу; виховний характер навчання, що оптимізує вироблення культури творчої праці, систематичність і послідовність, що відтворює між предметний зв'язок з урахуванням закономірностей у кожній частині курсу або предметі тощо. Дидактичні принципи визначають зміст, організаційні форми й методи навчальної діяльності відповідно до цілей, законів і закономірностей навчання [8; 10].

Узагальнення матеріалу з предмету дослідження дозволяє довести слушність позиції про те, що закономірність констатує, відтворюючи взаємозв'язки між предметами, об'єктами, явищами, оскільки становить послідовний прояв педагогічного закону (відповідність меті освіти характеру, рівню й тенденціям суспільного розвитку; відповідність змісту навчання його меті; цілісність і єдність педагогічного процесу; виховний і розвивальний характер навчання; пропорційну залежність продуктивності засвоєння заданого обсягу знань, умінь від складності навчального матеріалу тощо), а принцип – відтворює, як закономірність може бути реалізованою на практиці. Отже, аналіз закономірностей, що реалізуються в навчальному процесі, уможлиблює вияв принципів формування навчальних курсів певної галузі знань.

Грунтовний аналіз змісту навчання (В. Краєвський [6], І. Лернер [7], М. Скаткін [11]) дозволяють виокремити традиційно усталені етапи формування навчальних курсів:

1. Рівень загальнотеоретичного уявлення, коли у змісті фіксується узагальнена інформація про склад (елементи), структуру і функції інтерпретованої навчальної інформації.
2. Рівень навчального предмету (курсу), коли у змісті фіксується інформація для загального уявлення про призначення, специфічні функції загальної, середньої і вищої освіти й роль навчального предмету (курсу).
3. Рівень навчального матеріалу, коли у змісті фіксується інформація про знання, вміння, навички, які потрібно засвоїти.

Закономірності, що визначають логіку розвитку навчального процесу, в сучасній педагогічній теорії поділено на загальні і часткові. До загальних віднесено закономірності, що охоплюють своєю дією всю дидактичну систему, а до конкретних (часткових) – ті, дії яких розповсюджуються на окремий компонент (аспект) системи.

Принципи формування змісту навчання на рівні навчального матеріалу конкретизують принципи формування змісту на вищих рівнях і показують, як можуть бути реалізованими на практиці загальні й конкретні закономірності навчання.

З огляду на специфіку дослідження, актуальним видається виокремлення закономірностей, які можна врахувати до початку процесу навчання: психолого-педагогічна характерис-

тика суб'єктів навчання, їхня професійна спрямованість; кваліфікація (рівень професіоналізму) науково-педагогічного працівника тощо.

Узагальнення розвідок науковців про принципи змісту освіти дозволяють виокремити такі принципи:

1. Принцип відповідності змісту освіти у всіх його елементах і на всіх рівнях його конструювання рівневі сучасної науки (сучасний етап розвитку наукової школи галузі).
2. Принцип урахування змістової і процесуальної сторін навчання при формуванні й конструюванні змісту навчального матеріалу (відтворення навчальної діяльності на основі взаємозв'язку в усіх навчальних дисциплінах навчального плану).
3. Принцип структурної єдності змісту освіти на різних рівнях його формування з урахуванням особистісного розвитку і становлення особистості, що передбачає взаємну рівновагу, пропорційність і гармонію компонентів змісту освіти.

Перераховані принципи є головними орієнтирами щодо розроблення складових навчальних елементів змісту освіти, співвідносяться із закономірностями формування навчального процесу.

1. Принцип формування змісту навчального курсу детермінує реалізацію часткових принципів професійного спрямування, системності, фундаменталізації, міжпредметних зв'язків, варіативності.

Принцип професійного спрямування співвідноситься із загальною закономірністю навчання – зміст навчання залежить від суспільних потреб і цілей навчання. Відповідно до переліку цих умінь, змістовне навантаження передбачає наявність знань (навчальних елементів), відібраних із відповідної галузі (або їх сукупності), необхідних для їх формування [2; 3].

Принцип системності. Для засвоєння майбутніми фахівцями змісту навчального курсу в системі, адекватній системі наукової теорії, необхідно до змістового блоку включати спеціальні методологічні знання. Система методологічних знань складається з трьох груп: загальнонаукові терміни, знання про структуру знань, що складають систему; методологічні знання [4].

Принцип фундаменталізації, який визначає введення до змістового блоку навчального курсу «наскрізних» умінь. Нині професійна діяльність людей практично у всіх галузях насичена позапрофесійними або надпрофесійними компонентами, такими як, наприклад, вміння інтерпретації й аналізу результатів діяльності, користування комп'ютерними програмами, базами і банками даних, володіння методами організації корпоративної інформаційної системи тощо. Вони отримали назву «наскрізних» умінь або «базисних кваліфікацій». Окрім того, принцип фундаменталізації потребує входження до змістового блоку загальнонаукових методологічних принципів і методів наукового пізнання, загальнонавчальних прийомів мислення [1; 4].

Принцип фундаменталізації відповідає закономірностям: зміст навчання залежить від суспільних потреб і цілей навчання; зміст навчання залежить від темпів соціокультурного й науково-технічного прогресу.

Принцип урахування міжпредметних зв'язків передбачає, що у змістовому блоці навчального курсу мають знайти відображення ті діалектичні взаємозв'язки, які діють у природі і вивчаються сучасними науками. Міжпредметні зв'язки є еквівалентом міжнаукових, методологічною основою яких є процеси інтеграції й диференціації наук. Реалізація даного принципу передбачає узгоджене вивчення теорій, законів, понять, спільних для споріднених навчальних курсів [10].

Принцип урахування міжпредметних зв'язків співвідноситься із закономірністю навчання – ефективність навчання залежить від характеру й обсягу емпіричного й теоретичного вивчаного навчального матеріалу. Закономірність визначає також принцип варіативності при формуванні змісту навчання на рівні навчального курсу галузі знань.

Принцип варіативності регламентує входження до змістового блоку навчального курсу навчальних елементів, які визначають особливості обраного фаху.

2. Принципи формування операційно-процесуального блоку навчального курсу – *дозованої послідовності й доступності.*

Принцип дозованої послідовності визначає розподіл навчальних елементів змістового блоку навчального курсу на окремі дози для побудови змістовно-логічних зв'язків між ними і врахування пізнавальних можливостей і визначеного результативного рівня попередньої підготовки тих, хто навчається [5]. Окреслений принцип визначається закономірностями навчання – ефективність навчання залежить від досягнутих на попередньому етапі результатів; продуктивність засвоєння заданого обсягу знань, умінь пропорційна кількості навчального матеріалу або обсягу необхідних дій.

Принцип доступності вимагає формування обсягу змістового блоку навчального курсу, способу викладу наукової інформації, порядку введення й оптимальної кількості нових елементів навчального курсу відповідно до реальних можливостей студентів, рівня сформованості їхніх предметних компетенцій [7; 9].

3. Принципи формування діагностувального блоку навчального курсу — операціоналізації цілей та діагностування.

Принцип операціоналізації цілей навчального курсу ґрунтується на ієрархії цілей, схарактеризованої в ряді робіт Н. Тализіної [12], яка обґрунтувала ідею наступності цілей різних рівнів, що забезпечує їх сприймання як певної системи; здійснила опис цілей мовою задач, які повинні вміти розв'язувати студенти, що завершили вивчення того чи того курсу навчання. Усе це дає можливість регламентувати необхідні рівні засвоєння навчальних елементів певного курсу у вигляді більш прозорих і наочних як для викладача, так і для студентів, цілей навчання. Цілі першого типу бажано враховувати при складанні навчальних планів спеціальностей, другого типу – при формулюванні цілей, мети вивчення конкретного навчального курсу, третій тип цілей орієнтований на формування змісту навчального матеріалу.

Згідно з принципом операціоналізації цілей до навчального курсу мають бути включеними у вигляді завдань цілі всіх рівнів, яких можна повністю або частково досягти при вивченні цього курсу.

Визначений принцип детермінований закономірністю навчання – результати навчання перебувають у пропорційному взаємозв'язку із значущістю засвоєння даного змісту для тих, хто навчається, виробленням стійкої мотивації до навчання.

Принцип діагностування передбачає включення до навчального курсу системи контрольних завдань (засобів оцінювання), за допомогою яких буде прийматися рішення щодо засвоєння на певному рівні того чи іншого елемента навчального курсу, рівня освоєння курсу в цілому або його окремих частин (теми, змістового модуля, навчальної дисципліни) [3].

Стосовно системи контрольних завдань будь-якого навчального курсу слід зазначити, що вона має задовольняти всі принципи контролю. Крім того, для обґрунтованості коригуючих дій має виконуватися валідність методу – це відповідність того, що вимірюється даним методом, тому, що метод повинен вимірювати. Якщо йдеться про тестування діяльності певного рівня, то кваліфікаційні завдання, що пропонуються в тесті, повинні відповідати саме цьому рівню складності, тобто їх не можна виконати засобами діяльності більш низького рівня.

Створенню такої системи засобів оцінювання має передувати визначення критеріїв оцінювання, тобто детального опису того, що повинен продемонструвати студент, щоб показати, що мети навчання досягнуто.

Принцип діагностування співвідноситься із закономірністю навчання – продуктивність навчання залежить від інтенсивності зворотних зв'язків й обґрунтованості коригуючого впливів.

Обґрунтовані закономірності й принципи реалізовано під час розроблення навчальних курсів для майбутніх учителів філологічних спеціальностей на тему «Культура мовлення», «Практикум з української мови та культура мовлення», що передбачають відповідні вимоги до знань, умінь і навичок студентів, формування предметних компетентностей:

Загальна характеристика знань, умінь і навичок, якими має оволодіти студент протягом вивчення дисципліни (за модулями):

МОДУЛЬ 1:

Студенти повинні знати: структуру культури мови як навчальної дисципліни і як рівня сформованості літературної мови, її зв'язок з іншими дисциплінами, зміст понять

«культура мовлення», «мовна особистість», «мовнокомунікативна компетенція», ресурси стилістики.

Студенти повинні вміти: використовувати термінологію, будувати стилістичні парадигми, аналізувати тексти різної функціональної тональності.

МОДУЛЬ 2:

Студенти повинні знати: систему мовних норм української мови, їх ознаки, визначати типи мовних норм, пояснювати порушення норм, специфічні риси та мовні ознаки того чи іншого стилю.

Студенти повинні вміти: створювати тексти різних стилів і жанрів, аналізувати зразки стилю на всіх мовних рівнях, умотивовувати добір лінгвістичних засобів залежно від комунікативної сфери та умов спілкування.

МОДУЛЬ 3:

Студенти повинні знати: комунікативно-стилістичні якості мовлення, способи реалізації їх у мовленні, особливості їх використання залежно від стильової диференціації, мовні й позамовні основи мовленнєвої культури.

Студенти повинні вміти: створювати тексти різної стильової приналежності, умотивовувати добір мовних засобів для побудови усного чи писемного висловлювання відповідно до задуму і форми висловлювання, застосовувати комунікативно-стилістичні можливості жестів, міміки.

МОДУЛЬ 4:

Студенти повинні знати: сутність і специфіку професійного, ділового й наукового мовлення, рівні вияву культури публічного виступу, діалогу, етики мовного і професійного спілкування.

Студенти повинні вміти: створювати тексти відповідно до стильової диференціації, використовувати правила публічного виступу, ділової бесіди, телефонної розмови, суперечки, дискусивно-полемічного спілкування.

Структура залікового кредиту курсу

Тема	Кількість годин, відведених на:			
	ЛЗ	ПЗ	СР	Конс.
Змістовий модуль 1. «Теоретичні засади курсу «Культура мовлення»				
Вступ. Сутність ортології	2	2	4	
Основні поняття курсу «Культура мовлення»	2	2	4	2
Текст і його ознаки	2	2	2	
Стилістика мови і культура мовлення	2		2	
Культура мовлення – складова культури особистості.	2	2	4	
Змістовий модуль 2. «Типи мовних норм сучасної української мови»				
Фонетико-орфоепічні, орфографічні, лексико-фразеологічні мовні норми сучасної української мови	2	2	4	
Граматичні (морфологічні та синтаксичні) норми сучасної української мови	2	2	4	
Змістовий модуль 3. «Комунікативні якості досконалого мовлення»				
Ознаки досконалого мовлення: правильність, точність, чистота	2	2	2	
Логічність мовлення	2	2	2	
Образність мовлення	2	2	4	
Виразність мовлення	2		2	
Доречність мовлення	2		2	
Змістовий модуль 4. «Культура української фахової мови»				
Культура української фахової мови	2		4	2
Усього годин	36	18	40	4

САМОСТІЙНА РОБОТА

Критерії оцінювання

Високий рівень. Студент вільно володіє теоретичним матеріалом, уміє робити самостійні узагальнення, висновки, аргументовано, наводячи приклади, висловлює свої думки, творчо підходить до виконання колективних, індивідуальних завдань, володіє високим рівнем орфографічної та пунктуаційної компетенції. Студент вільно будує стилістичні парадигми, змінює стилістичну тональність текстів за допомогою слів з конотативним значенням.

Достатній рівень. Студент володіє навчальним теоретичним матеріалом, аналізує мовний матеріал, засвоєний на практичних заняттях, але не завжди вміє робити висновки та узагальнення, застосовувати набуті знання у процесі виконання самостійної роботи, виявляє достатній рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності. Студент створює тексти різних стилів і жанрів, аналізує зразки стилю.

Задовільний рівень. Студент володіє навчальним теоретичним матеріалом на репродуктивному рівні або лише частиною навчального матеріалу, не може зробити самостійні висновки, узагальнення, а також застосовувати у практичній діяльності набуті теоретичні знання, має задовільний рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності. Не завжди вміє вмотивувати добір лінгвістичних засобів залежно від комунікативної сфери умов спілкування.

Низький (незадовільний) рівень. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно або зовсім не володіє, не може робити висновки, узагальнення теоретичного матеріалу, а також застосовувати набуті знання у процесі виконання самостійної роботи; виявляє низький або незадовільний рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності. Студент недостатньо ґрунтовно умотивовує добір лінгвістичних засобів залежно від комунікативної сфери та умов спілкування.

Модуль 1. «Теоретичні засади курсу «Культура мовлення» (16 год.)**Тема «Вступ. Сутність ортології»**

1. Мовна політика в Україні. Правове регулювання мовних відносин в Україні та проблеми його подальшого удосконалення.
2. Шляхи піднесення рівня культури мовлення.

Тема «Основні поняття курсу «Культура мовлення»

1. Структура мовної особистості.
2. Розширення функціонального статусу української мови: історичний коментар.

Тема «Текст і його ознаки»

1. Текст як категорія лінгвостилістики
2. Композиція текстів різної функціональної приналежності. Добір заголовків до текстів, їх структурно-семантичний аналіз.
3. Добір матеріалу для ілюстрації інтонаційно-смислових зв'язків у тексті.
4. Інформативність заголовка, тексту реклами.

Тема «Стилістика мови і культура мовлення»

1. Фразеологічні норми з лінгвостилістичного погляду.
2. Вплив НТР на виражально-зображальні можливості термінологічної лексики.
3. Стилістика розповідних, питальних і спонукальних речень.
4. Стилістичні функції абзацу й тексту.

Тема «Культура мовлення – складова культури особистості»

1. Метафоричність як ознака ментальності українського народу.
2. Координація естетичних категорій при духовно-практичному освоєнні світу.
3. Емоційність й раціональність естетичного перетворення слова.
4. Етикетні формули в листах видатних діячів України – багатство і мистецтво українського мовлення.

Модуль 2. «Типи мовних норм» (8 год.)**Тема «Фонетико-орфоепічні, орфографічні, лексико-фразеологічні мовні норми сучасної української мови»**

1. Прийоми посилення звукової виразності мовлення. Засоби евфонії української мови.
2. Загальні риси українського правопису.
3. Зміни літературної норми української мови в умовах білінгвізму і демократизації суспільства.

Тема «Граматичні (морфологічні та синтаксичні) норми сучасної української мови»

1. Добір матеріалу (виступи політичних і громадських діячів) з метою аналізу стильових особливостей публіцистичного стилю.
2. Аналіз особливостей мови і стилю засобів масової інформації (місцевої радіопередачі або телепрограми).
3. Українсько-російські синтаксичні паралелі.

Тема «Стилістичні норми»

1. Лексична стилістика (стилістично нейтральна й стилістично маркована – розмовна, суспільно-політична, науково-термінологічна, офіційно-ділова, поетична – лексика).
2. Стилістичні властивості частин мови.
3. Стилістичне використання словосполучення.
4. Стилістика простих та простих ускладнених речень. Порядок слів у реченнях текстів різного функціонального призначення.
5. Стилістичне використання складних речень різних типів.
6. Риторика як складова стилістики.
7. Стилістичні фігури в публіцистиці.

Модуль 3. «Комунікативні якості досконалого мовлення» (12 год.)**Тема «Ознаки досконалого мовлення: правильність, точність, чистота»**

1. Паралінгвістичні та екстралінгвістичні засоби спілкування.
2. Типові відхилення від мовних норм: самоаналіз культури індивідуального мовлення.
3. Детермінологізована лексика. Зловживання термінами і вузькопрофесійними словами.
4. Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад української літературної мови і явище пуризму.

Тема «Логічність мовлення»

1. Типові порушення логічності синтаксичної побудови при побудові словосполучень і речень.
2. Логічні паузи і правила їх дотримання. Психологічні паузи. Логічний наголос як засіб досягнення логічності мовлення. Правила постановки логічних наголосів.
3. Добір матеріалу з художніх та публіцистичних текстів із росіянізмами, екзотизмами, суржиковими компонентами. Стилістичні функції їх уживання.
4. Тавтологія і плеоназми.

Тема «Образність мовлення»

1. Добір матеріалу для ілюстрації кольористичних, музичних та інших перцептивних образів.
2. Алегорія, перифраз у науковій, критичній літературі, публіцистиці.
3. Антитеза в художньому і публіцистичному стилях.
4. Евфемізми і дисфемізми в публіцистиці.

Тема «Виразність мовлення»

1. Партитура текстів різного функціонального призначення.
2. Комунікативно-стилістичні функції жестів, міміки.
3. Культура ораторської мови. Оратор перед аудиторією.

Тема «Доречність мовлення»

1. Добір текстів, складання діалогів для ілюстрації доречності мовностилістичних засобів.
2. Доречність використання мейоративної та пейоративної лексики в розмовно-побутовому мовленні.

Модуль 4. «Культура української фахової мови» (4 год.)

Тема «Культура української фахової мови»

1. Специфіка професійного спілкування.
2. Засоби вираження спеціальних реалій, категорій, понять.
3. Текстові норми офіційно-ділового стилю. Мовні норми офіційно-ділового стилю. Етикет ділової мови.
4. Оратор і аудиторія. Виголошення публічної промови.
5. Прийоми суперечки. Етика професійного дискусивно-полемічного спілкування.

Узагальнюючи, зауважимо, що трактування деяких принципів формування навчального курсу може варіювати порівняно з загальноприйнятими трактуваннями, аспектуалізуючи чи розширюючи їх зміст, що пояснюємо намаганням підходити до розуміння цих принципів із позицій вищої школи. Відмінність її від загальноосвітньої полягає в посиленні професійних акцентів у підготовці випускників вищих навчальних закладів. У порівнянні з загальноосвітнім навчанням підготовка у вищій школі відбувається на більш високому методологічному, теоретичному і науковому рівнях. Ці відмінності знайшли своє відображення в поясненні нашого розуміння описаних вище принципів.

Література:

1. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы / С. И. Архангельский. – М. : Высшая школа, 1980. – 368 с.
2. Березин Ю. Н. Формирование содержания общего и гуманитарного образования в школе : в 2 ч. / Ю. Н. Березин. – Самара : Изд-во науч. учеб.-метод. центра гл. упр. образования Самар. обл. – 1996. – 115, [1] с
3. Беспалько В. П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В. П. Беспалько. – М. : Высшая школа, 1995. – 335 с.
4. Зорина Л. Я. Системность - качество знаний / Л. Я. Зорина. – М. : Знание, 1976. – 64 с.
5. Каким быть учебнику: Дидактические принципы построения / [под ред. И. Я. Лернера, Н. М. Шахмаева]. – Ч. 1. – М. : Изд-во РАО, 1992. – 169 с.
6. Краевский В. В. Основные характеристики и логика педагогического исследования / Володар Викторович Краевский. – Волгоград : Перемена, 1994. – 179 с.
7. Лернер И. Развитие и профессиональное понимание социальной работы в Германии / И. Лернер, Ю. Гриз, Й. Теппер // Социальная работа накануне 2000 года: пути и цели профессионального становления. – М. ; Берлин : Ин-т социальной работы, 1998. – С. 5-25.
8. Педагогика : учебное пособие для студентов педагогических вузов и педагогических колледжей / под ред. П. И. Пидкасистого. – М.: Педагог. общество России, 1998. - 640 с.
9. Педагогика : [учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений] / В. А. Слостенин, И. Ф. Исаев, А. И. Мищенко, Е. Н. Шиянов. – М. : Школа-Пресс, 1998. – 512 с.
10. Петрушенко В. Л. Знання як форма зв'язку свідомості і буття : дис. . д-ра філос. наук : 09.00.02 / В. Л. Петрушенко. – Львів, 2003. - 443 с. : іл. - Бібліогр.: с. 410-443.
11. Скаткин М. Н. Содержание общего среднего образования. Проблемы и перспективы / М. Н. Скаткин, В. В. Краевский. – М. : Знание, 1981. – 95 с.
12. Талызина Н. Ф. Теоретические проблемы программированного обучения / Н. Ф. Талызина. – М. : Изд-во МГУ, 1969. – 134 с.

The article describes the patterns of training courses in the preparation of future teachers of philological specialties. Substantiates the view that the laws of curriculum design principles define the content of the course.

Key words: curriculum, course patterns, future teachers of philological specialties.